

A. L. F. N. 93 1924

23/8 1924.

274

5 kartor medföljer.

N. M. 8331: 1-121.

Tegengren 1924

Berättelse över en med understöd av Finska Fornminnesföreningen under sommaren 1924 utförd undersökning av några gravrösen på Läggpettkangas i Koskeby av Tövä socken.

Röset N^o: XIII
på Abraham Klemets'
hemmans mark.

Röset framträdde mycket tydligt, beväxt på ett område som det var med enrisbuskar och små aspar samt övertäckt av mossor och lingonris. Efter avröjningen av markvegetationen syntes stenarna obetydligt höjda över jordytan. I södra delen av röset, där grävningen vidtog, voro kantstena ganska små och nedbäddade i sanden. Ett stycke in i röset anträffades spår av sot samt några stycken brända ben, vilka tilltogs i mängd i jorden vid de tre första fynden, där sotlagret var något tjockare, och där även stycken av berkärl hittades. Stenarna lägo här i 3-4 lager. På platsen för den fört funna skåran (fynd N^o: 4), som låg under en sten av ett manshuvuds storlek, fanns även något sot men obetydligt brända ben. Även här voro de i sanden inbäddade stenarna ganska små, lagda i 2-3 lager, de största överst, men ingen utgörande en full mansbörda.

Vid fynden 7-9, där brända ben även påträffades, voro stenarna lagda i 5-6 lager, de nederst liggande ganska skörbrända och av ringa storlek.

Mot norra delen av röset voro stenar-

A. K. F. N. 93 1924

23/1924.
8

274

5 kartor medfölgi.

N. M. 8331: 1-121.

Tegeengren 1924

Berättelse över en med understöd av Finska Fornminnesföreningen under sommaren 1924 utförd undersökning av några gravrösen på Lågrettkangas i Koskeby av Tövä socken.

Röset N: XIII
på Abraham Klemets'
hemmans mark.

Röset framträdde mycket tydligt, beväxt som det var med enrisbuskar och små aspar samt övertäckt av mossor och lingonris. Efter avröjningen av markvegetationen syntes stenarna obetydligt höjda över jordytan. I södra delen av röset, där grävningen vidtog, voro kantstenarna ganska små och nedbäddade i sanden. Ett stycke in i röset anträffades spår av sot samt några stycken brända ben, vilka tilltogs i mängd i jorden vid de tre första fynden, där sotlagret var något tjockare, och där även stycken av keräml hittades. Stenarna lägo här i 3-4 lager. På platsen för den först funna skåran (fynd N: 4), som låg under en sten av ett manshuvuds storlek, fanns även något sot men obetydligt brända ben. Även här voro de i sanden inbäddade stenarna ganska små, lagda i 2-3 lager, de största överst, men ingen utgörande en full mansbörda.

Vid fynden 7-9, där brända ben även påträffades, voro stenarna lagda i 5-6 lager, de nederst liggande ganska skörbrända och av ringa storlek.

Mot norra delen av röset voro stenar-

na något större. Ockrä här hittades brända ben.

Lerkärlsbitar funnos talrikast vid fynden 1-3; även invid pärlorna (fynd N: 12) förekommo sådana. Enstaka stycken lågo spridda över nästan hela graven.

Sot och kol anträffades vanligt litet. Endast vid fynden 1-3 kunde man tala om en sotgropp (djuplek 35 cm).

Fynd.

- N: 1. Fännen till ett eggvapen.
- " 2. Cirkelformigt spänne.
- " 3. Bronsbit.
- " 4. Skära.
- " 5. Länkar av en bronskedja, omkrad bronsbit.
- " 6. Ornerat bronsbeslag (?)
- " 7. Kniv.
- " 8. Fragment av kemberlag av järn.
- " 9. Spiralvriden ring av brons.
- " 10. Håstland.
- " 11. Skära.
- " 12. Pärlor.
- " 13. Kniv.

Järnfragment och slagg, bronsbitar, stycken av lerkärl och klunder, brända ben, bitar av ett bryne(?), tillhuggen, liten flat sten(?).

Röset N: XVI Detta röse, som icke blivit utsatt på den till på Erik Klemets' Arknologiska Kommissionen tidigare insända kartan hemmans mark. över gravkomplexen på Läggestkangas, upptäcktes först sedan marktäcket och enrisbuskarna på gravröset (N: III) blivit undanskaffade.

Hantstenarna voro tämligen små. I södra delen av röset, där grävningen vidtog, lågo stenarna blott i 1-2 lager. Strax invid kanten anträffades spridda brända benbitar och något sot, som i sydöstra delen av röset förtätades till ett lager av 35 cm: s tjocklek, nående nästan upp till markytan. Här lågo även talrika stycken av lerkärl jämte brända ben. Lerkärlsbitar funnos talrikast vid fynden 1-3; även invid pärlorna (fynd N: 12) förekommo sådana. Enstaka stycken lågo spridda över nästan hela graven.

kärleksbitar hittades även vid östra kanten av röset nere i en sotgrop av c:a 45 cm:s djup. I mitten av röset voro stenarna dels huvudstora, dels mindre, och lagda i 5-6 lager. Mellan dem fanns sot i rätt stor mängd och ganska mycket brända ben. Kulturlagret gick här ned till 0,5 m:s djup. Brända ben, några lerkärleksbitar och sot funnos även vid fynden 12 och 13.

Fynd.

- 8331: 103 N° 1. Spjutspets.
 104 " 2. Kniv.
 105 " 3. Böjd järnnål.
 106 " 4. Bryne.
 107 " 5. Solja av järn.
 108 " 6. I:
 109 110 " 7. 2 st. spjutspetsar.
 111 " 8. Kniv.
 112 " 9. Spetsigt järnföremål.
 113 " 10. Kniv.
 114 " 11. Långdrig järnnål.
 115 116 " 12. Kedjelänkar av brons & del av armband.
 " 13. Fragment av bronsföremål.

Brons- och järnbitar, stycken av lerkärl, brända ben, liten flintbit (hittades invid fyndet n° 5).

Röset N° VII

Röset var nästan dolt under marktäcket, i på Erik Klems' nordöstra hörnet stucko dock ett tiotal stenar hemmans mark. fram, av vilka ett par voro av minst två mansbördors storlek. I mitten av röset växte en gran av 50-60 års ålder, och det föreföll som om stenarna här blivit bortplockade och jorden rebbad genom grävning. Efter avröjningen framträdde rösets gränser ganska tydligt. Kantstenarna i södra delen voro av ungefär ett manshuvuds storlek.

Jorden i så gott som hela graven var starkt blandad med sot, som i östra delen nådde ett

djup av c:a 45 cm. under markytan. Ungefär till samma djup sträckte sig kulturlagret på de ställen, där de omerade lerkärlsbitarna (fynd 6 och 7) hittades under rötterna av den ovan nämnda granen.

I nordöstra delen av röset nådde kulturlagret ett djup av 90 cm; på detta djup anträffades brända träbitar. Här fanns även den största stenmängden. Några av stenarna voro rätt stora, och ett par av de i jorden nedbäddade voro av c:a fyra mansbåders storlek. Brända ben förekommo talrikast på denna plats och i sydöstra delen av graven.

Fynd.

- 75 N° 1. Fragment av sölja.
- 76 " 2. Järnritar.
- 77 " 3. Holk av järn.
- 78 " 4. Bit av omerat armband (?)
- 79 " 5. Kniv(?)
- 80 " 6. Omerade lerkärlsbitar.
- 81 " 7. Omerad lerkärlsbit.
- 82 " 8. Bronsspänne.
- 83 " 9. Järnten med ring och bihang.
- 84 " 10. Stor järnrit.
- 85 " 11. Bitar av ett järnföremål.
- 86 " 12. Järnbit med nit.
- 87 " 13. Omerad lerkärlsbit.
- 88 " 14. Järnbeslag(?)
- 89 " 15. Remändsbeslag av järn.
- " 16. Bit av järnsölja (?).
- " 17. Skidat järnföremål.
- " 18. Bronsring.
- " 19. Dubbelnit av järn.
- " 20. Nål till sölja eller spänne.

Brända ben, järnbitar, stycken av lerkärl, kolbitar (vid fynden 15 och 16.).

Röset N° XVIII.
på Erik Klemets
hemmans wark.

Seke heller detta röse fanns upptaget på övre
riktskartan. Det upptäcktes vid avröjningen av

röset N° XIII och ligger mellan detta och N° XII.

Stenarna i röset voro delvis rätt stora. Vid syd-
västra kanten lägo de i blott 1-2 lager. Här blotta-
des vid bortsnyfflingen av jorden strax under mark-
ytan en egendomlig lång, smal och tunn sten [1,85 x
x 0,32 (på det bredaste stället) x 0,26 m (på det tjockaste
stället)]. Då dylika stenar enligt allmogomäns utsago
aldrig förekomma i mosand utan blott på berg
av en viss geologiskt struktur, där de genom in-
verkan av fysikaliska krafter blivit lossprängda,
kan något tvivel knappast råda om att den näm-
da stenen blivit släpad till röset vid detslag-
ning. Under den pelarliknande stenen hittades nå-
gra brända benbitar samt en pärla, några klinker-
stycken och litet kol.

I nordvästra delen av röset, där det lilla
likarmade spännet hittades, lägo stenarna i
5-6 lager, de understa rätt djupt nere i san-
den. Här påträffades - liksom i centrum av röset -
brända ben i en rotgrop av 65 cm:s djup.

Den största stensemängden fanns på den plats,
där svärdet och de med detta samhöriga fynden
anträffades. Stenarna lägo här i 6-7 lager, och bland
de understa funnos några av ett par mansbördors
storlek. En rätt stor sten läg även i östra
kanten av röset.

Graven innehöll blott små mängder rot.

Fynd.

- N° 1. Glaspärla.
24 " 2. Stycken av bronsarmband.
25 " 3. Fördrigt litet järnföremål.
26 " 4. Järnsölja.
27 " 5. Likarmat spänne.
28-35 " 6. Sköldbuckla, sis, betsel, 2 spjutspetsar, två-
eggat svärd, svärdsknapp, cirkelformigt
spänne (samtliga dessa föremål lägo på
och mellan 4 något större stenar).

- 36 N° 7. Kort nitthuvud av järn, litet s^o.
- 38 " 8. Del av en sax.
- 39 " 9. Betselring.
- 40 " 10. Stycken av bronskedja.
- 41 " 11. Beslag(?) av brons eller del av armring(?), ornerad.
- 42 " 12. Beslag av brons.
- 43 " 13. Liten kniv (eller saxbett).
- 44 " 14. Bryne.
- 45 " 15. Betsel.
- 46 " 16. Fäingen till ett eggvapen.

Klinker, brons- och järnbitar, slagq, brända ben.

Röset N° XVII Ovanpå röset lågo huvudstora och något större på trik Klenets stenar. I södra delen fanns i sanden rikligt hemmans mark. med klappersten, av vilka många voro alldeles skörbrända. Jorden här innehöll blott obetydligt rot. Vid sydvästra hörnet låg en grop av c:a 1 m:s diameter och 0,45 m:s djup - antagligen gjord av skattsökare. I denna grop hittades berkärlbitar, och jorden innehöll rätt mycket rot. En större rotgrop av 0,75 m:s djup påträffades i nordvästra delen av röset. Här lågo stora stycken av berkärl. En tredje rotgrop fanns i nordöstra delen av röset, ett stycke öster om den plats, där de stora kolstyckena hittades. Brända ben funnos spridda över större delen av röset. Ungefär i mitten av röset låg inbäddad i jorden en äggformig av vatten slät slipad sten, något större än ett manshuvud. En dylik, synnerligen glatt och vacker sten låg även i röset N° XVII.

Fynd.

- N° 1. Bit av ornerad bronsarmring.
- " 2. Litet eneggat svärd.
- " 3. Halsring av brons.
- " 4. Ring av brons.
- " 5. Flere qqr. unböjld skära.

N° 6. Spjutspets.

" 7. Avbruten lic.

" 8. Fördriegt runt spänne av brons.

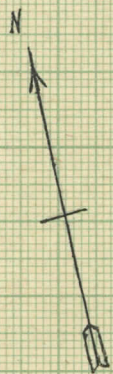
" 9. Spjutspets.

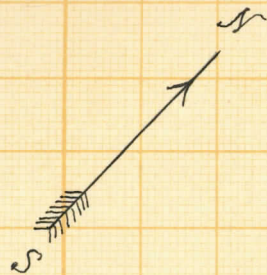
Järn- och bronsbitar, en flintbit, brända ben, stora
kolstycken.

Vård i augusti 1924.

Jacob Tegnerus.

Karta över röset nr VII å Lågpelt-Kangas, Erik Klemets' mark; Koskeby, Vörs socken. 1924.

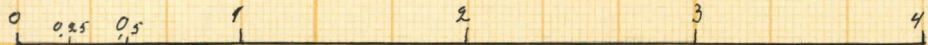
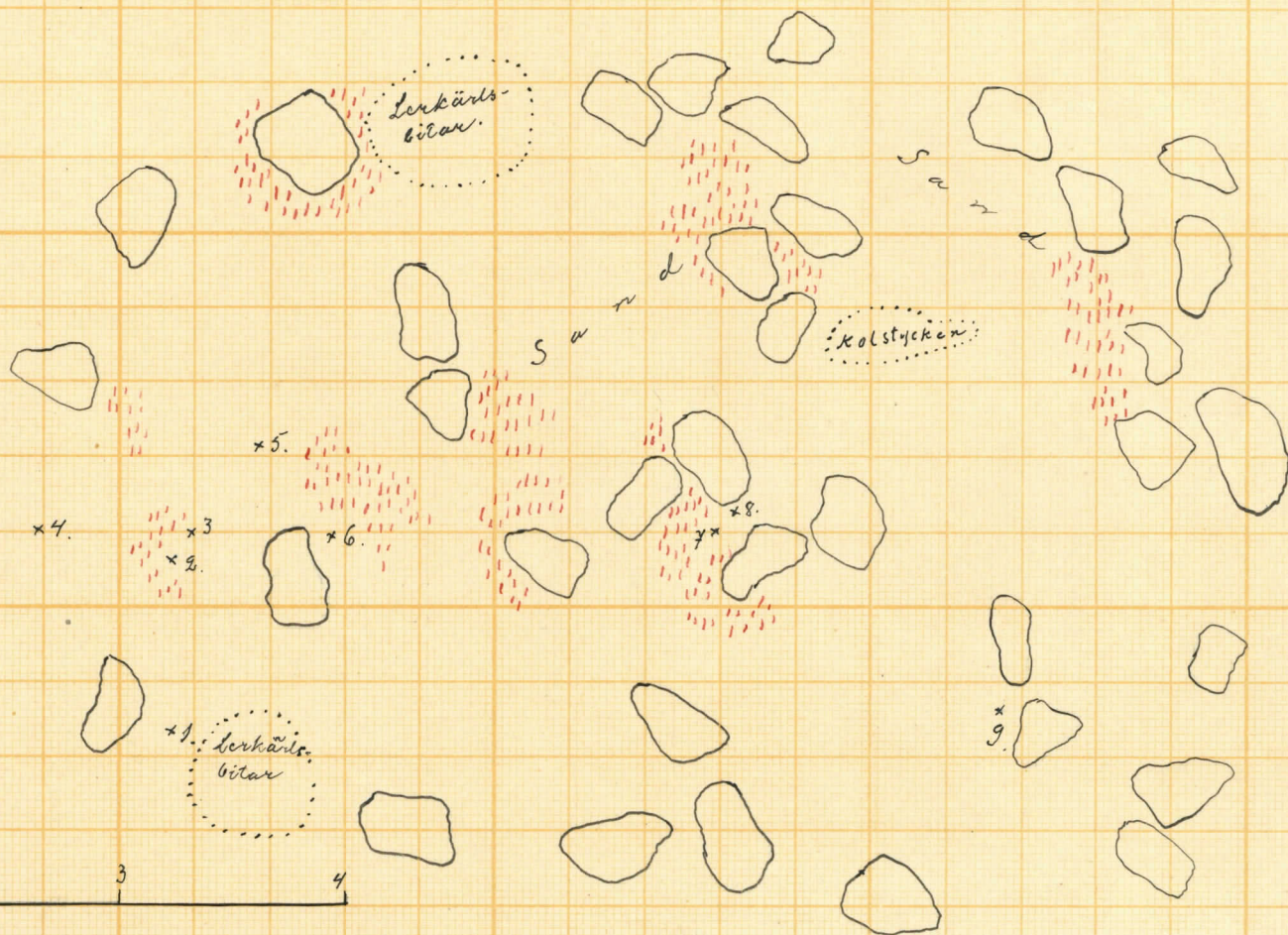

N° XII

Läppelthangas, Erik Klemets.

Vörå, Koskeby.

1924.

35

40

45

50

55

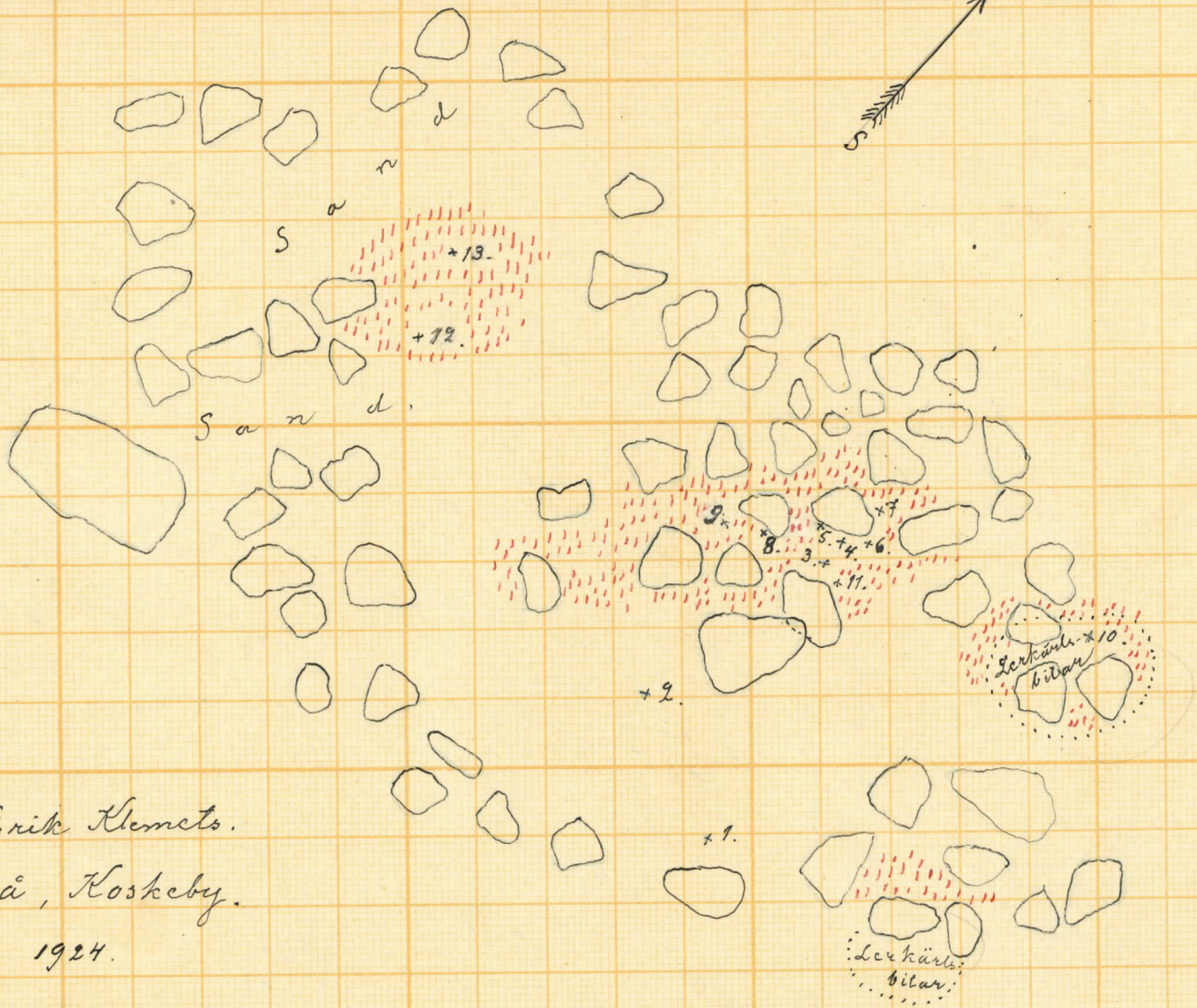
N° XIII

Läggelthängas, Abraham Klemets.

Vörå, Koskeby.

1924.

N° XVI.

Läggeltkangas, Erik Klemets.

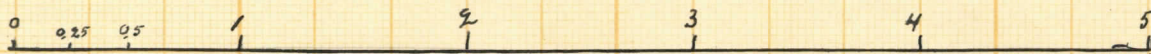
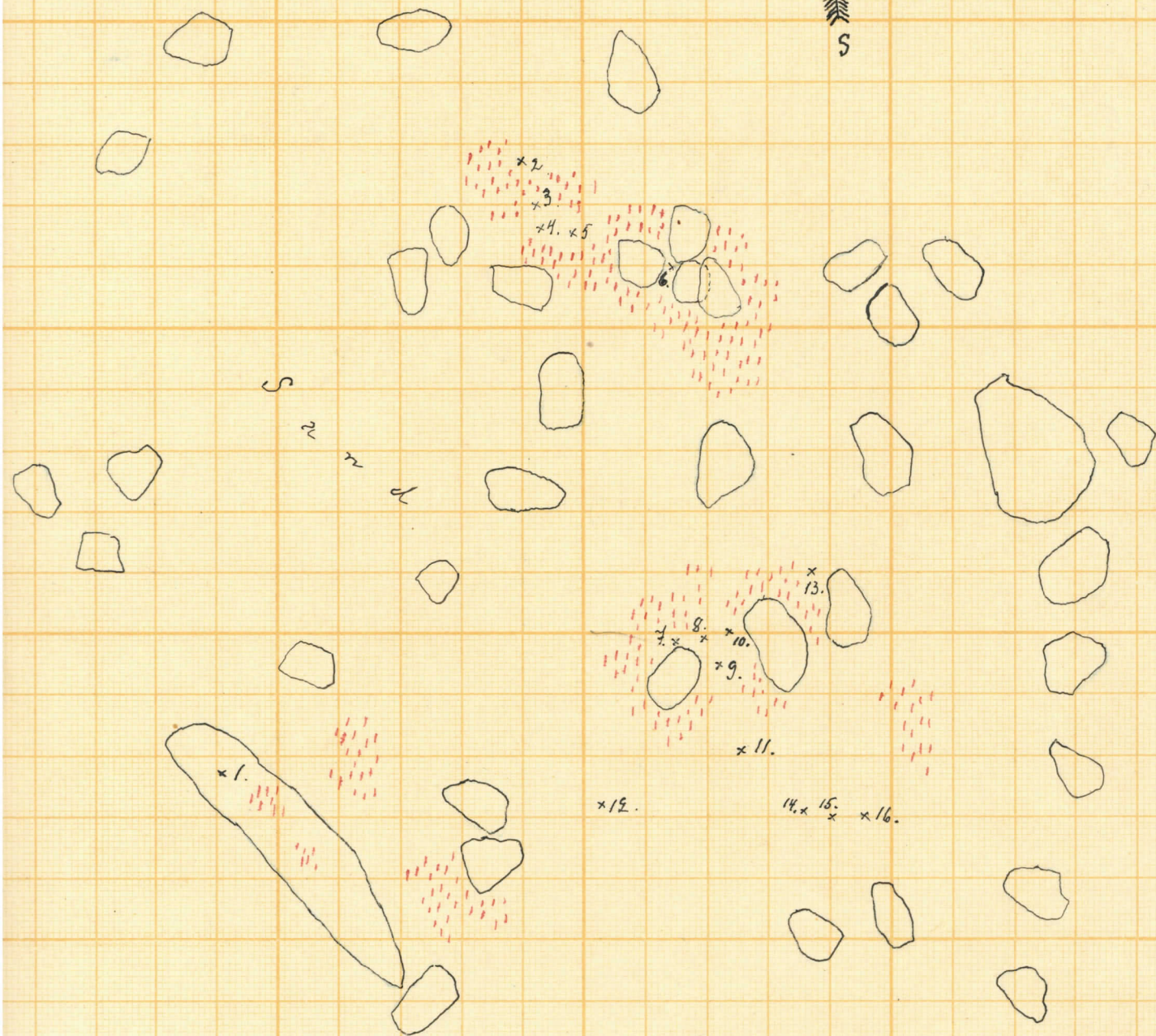
Vörå, Koskeby.

1924.

No XVII

Läggeltkangas, Erik Klemets.

Vörrå Koskeby. 1924.

Vöyri, Koskeby, Låg-
pelthangas.

Röset N° XVI . Pe. 6210.

Röset VII . Pe. 6209.

J. Tegengren 1924.

Vöyri, Koskeby, Lägpet-
kangas.

Röset No XIII. Pl. 6205.

Röset No XII. Pl. 6208.

J. Tegengren 1924.

Vörå, Koskeby, Låg-
pelthängas.

Röset N° XVII. Pl. 6206.

Den långa stenen från röset
XVII, i upprätt ställning. Pl. 6207.

J. Tegengren 1924.